

VISION-planen - Följebrev om internationellt hörande

Nylands förbund bereder en etapplandskapsplan i enlighet med lagen om områdesanvändning. Planen heter VISION – Innovativ grön omställning, etapplandskapsplan 5 för Nyland. VISION-planen kompletterar och uppdaterar den gällande planhelheten i fråga om teman som gäller den gröna och rena omställningen samt försvaret. I planen behandlas följande teman: energi, industriell produktion, cirkulär ekonomi och marksubstanshantering, natur och kolbindning, logistik och långväga persontrafik, vattentjänster och vattentillgångar samt försvaret. Beredningen av planen pågår, och utkastet till planen var framlagt i Finland 11.3–8.5.2026. Enligt den preliminära tidtabellen kommer planförslaget att läggas fram för utlåtanden i Finland på våren 2027. Avsikten är att planen ska godkännas i december 2027.

Om landskapsplanen sannolikt medför betydande miljökonsekvenser inom territoriet för en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska man genomföra ett sådant anmälningsförfarande och ett sådant samråd som förutsätts i Europeiska unionens SMB-direktiv. I samband med VISION-planen har man konstaterat att det finns ett behov av ett hörande enligt direktivet med andra medlemsstater. Detta behov beror på en ny objektsbeteckning för område för energiproduktion EN/t samt på en allmän bestämmelse om småskalig kärnkraft.

I detta följebrev beskrivs landskapsplanens roll i det finländska planeringssystemet för områdesanvändningen och den precisionsnivå som bedömningarna av landskapsplanernas konsekvenser har samt VISION-planens uppskattade konsekvenser när det gäller kärnenergi. Syftet med följebrevet är att teckna en generell bild av landskapsplanen samt av landskapsplanens roll i planeringen av markanvändningen om kärnkraft.

Landskapsplanen

Landskapsplanen är en översiktlig plan med sikte långt in i framtiden som i regel omfattar hela landskapet, det vill säga flera kommuner, och som baserar sig på Finlands lag om områdesanvändning. I landskapsplanen anvisas den markanvändning som är av betydelse på riksnivå, landskapsnivå och regional nivå samt samordnas de riksomfattande målen för områdesanvändningen med målen och värdena på landskapsnivå och lokal nivå. I landskapsplanen behandlas inte lösningarna för områdesanvändning i en kommun, utan frågor av större betydelse.

Landskapsplanen styr den kommunala planläggningen och myndigheternas övriga planering av områdesanvändningen. Landskapsplanen är inte en plan som själv

genomför markanvändningen, utan den förverkligas och preciseras i kommunernas general- och detaljplaner.

Landskapsplanen bereds på basis av mångsidig information och dialog, genom att bedöma olika alternativ. I planberedningen beaktas även resultat från konsekvensbedömningar, politiska riktlinjer och lagstiftning.

Landskapsplanens rättsverkningar beskrivs närmare i kapitel 6 i planbeskrivningen.

Landskapsplanens roll i planeringssystemet för områdesanvändning

EU:s och nationell reglering

Riksomfattande mål för områdesanvändning

- Områdesanvändningsbehoven på riksnivå, landskapsnivå och regional nivå ska på rätt sätt och ändamålsenligt förmedlas till kommunal planläggning
- Avsikten är att landskapsplanen inte i onödan begränsar lösningar inom den kommunala planläggningen i sådana frågor som inte anknyter till behoven på riksnivå, landskapsnivå och regional nivå
- Översiktlig, gles karaktär; möjliggöra att lokala behov och olika alternativ som hänför sig till dem beaktas
- Projekt kan inte direkt genomföras på basis av landskapsplanen. Landskapsplanen ger ramarna för en mer detaljerad planering. De kommunala planerna, dvs. general- och detaljplanerna, genomför och preciserar de översiktliga mål som ställs av landskapsplanen.

VISION-planens planlösning om kärnkraft

I VISION-planen har förutsättningar för att placera kärnkraftsproduktion granskats på en översiktlig nivå och i förhållande till den övriga områdesanvändningen på landskapsnivå.

Fortum, som driver kärnkraftverket i Lovisa i Nyland, utreder aktivt möjligheterna att bygga ny kärnkraft i Finland. Utvecklingsarbetet syftar till att möta samhällets och industrins växande behov av ren el samt till att stärka Finlands energisjälvförsörjning. Fortum har bedömt området i Källa-Hästholmen, som ligger i närheten av det nuvarande anläggningsområdet i Lovisa, som lämpligt för ytterligare utbyggnad av kärnkraft. En placering i närheten av det nuvarande kraftverksområdet skulle möjliggöra ett effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur och kompetens. Fortum har utarbetat en utredning om planeringsområdet för uppdateringen av landskapsplanen. Utredningen ingår i materialet för det internationella hörandet.

I VISION-planen anvisas området i Källa-Hästholmen i Lovisa med följande objektsbeteckning: **Område för energiproduktion EN/t**, som är reserverat för anläggningar, byggnader eller konstruktioner som betjänar energiproduktionen och byggnader och konstruktioner för att utforska och utveckla energiproduktionen. Enligt den planeringsbestämmelse som gäller beteckningen är det möjligt att inom området

placera ett kärnkraftverk samt anläggningar för mellanlagring av kärnavfall. På området får också stödfunktioner placeras, såsom tillfälligt boende, anläggningar för vattenhantering samt hamnverksamhet med anknytning till energiproduktion. Ett kärnkraftverk kan inte byggas enbart med stöd av landskapsplanen, utan byggandet och placeringen av kärnkraftverket avgörs i en fortsatt planering och vid en noggrannare tillståndsprövning utifrån mer detaljerade utredningar.

När utkastet till VISION-planen utarbetades, var det ännu okänt vilken typ av energiproduktion det är möjligt att placera i området i Källa. I samband med VISION-planen har man utrett de grundläggande utgångspunkterna så att man har kunnat säkerställa att området i Källa har sådana miljöförhållanden att det är möjligt att göra noggrannare utredningar om förutsättningarna för placeringen av energiproduktion, inklusive kärnkraft, i området och att energiproduktionen i området inte står i konflikt med den övriga områdesanvändningen på landskapsnivå.

Landskapsplanen ställer ramvillkor för den noggrannare planeringen av kommande verksamhet genom både bestämmelserna och den beteckning för skyddszon som anvisats för anläggningen i den gällande landskapsplanen: den skyddszon som baserar sig på den nuvarande anläggningen ändras inte i VISION-planen. Skyddszonen har alltså inte utvidgats jämfört med den tidigare landskapsplanen. Detta innebär att den nya verksamhet som planeras i Källa ska vara sådan att de risker på basis av vilka skyddszonen har fastställts inte ens i framtiden kommer att gälla ett större område än i dag.

Landskapsplanen är inte en genomförande plan, utan det krävs mer detaljerade planer och strategier för att landskapsplanen ska kunna förverkligas. Planerna på kommunal nivå, det vill säga general- och detaljplaner, samt andra planer på en mer detaljerad nivå preciserar de översiktliga målen i landskapsplanen också när det gäller objektsområdet för energiproduktion.

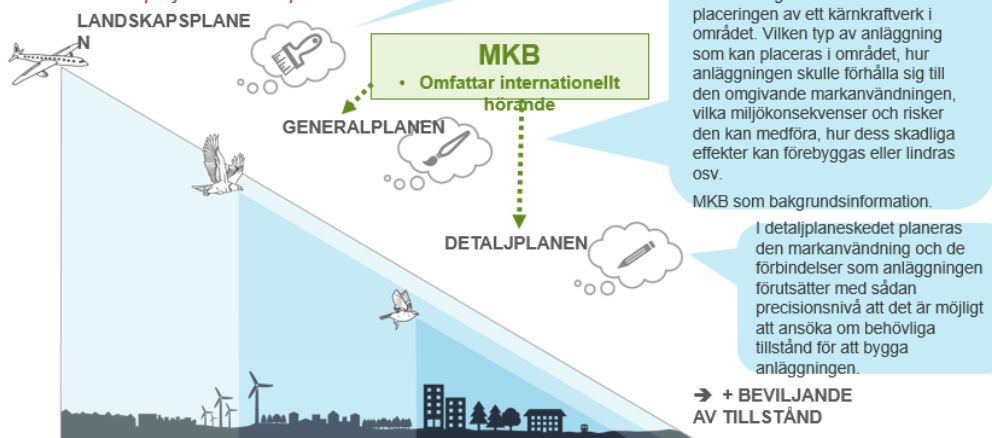
Kärnkraft i planeringssystemet för områdesanvändning / i VISION-planen

EU:s och nationell reglering

Riksomfattande mål för områdesanvändning

Obs olika planer! T.ex. en projektlandskapsplan som utarbetas för ett projekt är mycket noggrannare än en plan som omfattar hela landskapet och flera teman.

När en projektlandskapsplan utarbetas finns det redan kännedom om det projekt för vilket planen utarbetas.

Småskalig kärnkraft hör i regel till en mer detaljerad planeringsnivå än landskapsplanen, vilket innebär att områden för småskalig kärnkraft inte anvisas på landskapsplanekartan. I utkastet till VISION-planen har det dock ansetts nödvändigt att genom en allmän planeringsbestämmelse i landskapsplanen som gäller hela planområdet ange vissa ramar för småskalig kärnkraft.

Allmän bestämmelse för småskalig kärnkraft:

Små kärnreaktorer (SMR) avsedda för energiproduktion kan placeras inom samhällsstrukturen eller i dess omedelbara närhet, med stöd av befintlig infrastruktur.

Placeringen förutsätter mer detaljerad planering genom detaljplan, där det ska säkerställas att:

- *Anläggningen är förenlig med den omgivande markanvändningen och inte medför betydande olägenhet för landskapet, kulturmiljön eller naturvärdena.*
- *Anläggningens placering baserar sig på dess huvudprodukt. En förutsättning för placeringen av en värmeproducerande anläggning är en ändamålsenlig anslutning till fjärrvärmenätet eller till industrins behov av processvärme.*
- *Anläggningens kylningslösningar är genomförbara och en elproducerande anläggning har tillräcklig anslutning till elnätet.*
- *Den detaljerade planeringen grundar sig på tillräckliga utredningar, där SMR-projektets direkta och indirekta konsekvenser bedöms. I bedömningen ska uppmärksamhet fästas vid projektets sociala konsekvenser samt vid dess betydelse för den lokala säkerheten och försörjningsberedskapen.*
- *Strålsäkerhetscentralen ges möjlighet att avge utlåtande.*

Med småskalig kärnkraft avses i VISION-planen en modulär kärnreaktor som lämpar sig för serieproduktion och vars termiska effekt är under 1 500 megawatt. Anläggningens säkerhetsplanering bygger på passiva lösningar, vilket möjliggör integration i det befintliga energisystemet och i en tät samhällsstruktur.

Bedömningen av konsekvenser i landskapsplanen

Syftet med landskapsplanens konsekvensbedömning är att ge information om vilka konsekvenser genomförandet av planen har, vad dessa konsekvenser innebär samt hur man kan minska oönskade konsekvenser. Lagen om områdesanvändning utgör ramarna för bedömningen av konsekvenser i landskapsplanen.

När planens konsekvenser utreds ska planens uppgift och syfte beaktas. Detta innebär att konsekvensbedömningen motsvarar planens noggrannhetsnivå och omfattning. Med andra ord sker bedömningen av landskapsplanens konsekvenser på en lika översiktlig nivå som landskapsplanen. Samtidigt som landskapsplanen preciseras i den mer detaljerade planeringen, preciseras även konsekvensbedömningen när planläggningen sker på en mer detaljerad nivå.

I samband med VISION-planen har konsekvenserna av kärnkraft också bedömts på en översiktlig nivå som är lämplig för landskapsplaner och utifrån de uppgifter som finns tillgängliga i Fortums och andra eventuella projektaktörers planer för närvarande. Då arbetet med planutkastet pågick, var till exempel kvaliteten och storleken på det eventuella kommande kärnkraftsprojektet i Källa ännu okänd. I detta skede kan man

därför inte noggrannare bedöma konsekvenserna och riskerna av den eventuella anläggningen och hur riskerna fördelas eller anläggningens influensområde.

I allmänhet kan man konstatera i fråga om konsekvenserna av energitemat att planen stärker säkerheten genom att främja omställningen till ett mångsidigt energisystem som bygger på decentraliserad produktion. Genom planlösningen tryggas verksamhets- och utvecklingsförutsättningarna för de befintliga kraftverksenheter i Lovisa, och samtidigt möjliggörs fortsatt planering av en ny kraftverksenhet i närheten av de befintliga. Planlösningen stärker också energiförsörjningens funktionssäkerhet, energisäkerheten och försörjningsberedskapen i landskapet. Den eventuella nya kärnkraftsanläggningen skulle för sin del balansera elnätets belastning, vilket är viktigt i kombination med variabla energikällor som vind- och solkraft. Bestämmelsen om småskalig kärnkraft möjliggör utredningar om el- och värmeproduktion med stöd av befintlig samhällsstruktur och infrastruktur.

På områden för energiproduktion, särskilt i verksamheter kopplade till kärnkraft, betonas säkerhet, riskhantering och människors upplevda trygghet. Kärnkraften kan också ha konsekvenser för vattendrag och havsmiljön, bland annat genom användning och utsläpp av kylvatten och hamnverksamhet. När det gäller småskalig kärnkraft beror konsekvenserna för vatten och klimat på genomförandesättet och anläggningens storlek.

När det gäller kärnkraft är sådana konsekvenser som överskrider finska statens gränser möjliga endast om det inträffar en allvarlig reaktorolycka. Allvarliga reaktorolyckor är väldigt osannolika i kärnkraftverk, och de skulle förutsätta flera fel i anläggningens system och problem med styrningen av anläggningen. Men såsom det konstaterats ovan, har man inte under utarbetandet av VISION-planen haft kännedom om den eventuella anläggningens typ eller storlek, vilket innebär att det inte är möjligt att göra noggrannare konsekvensbedömningar i samband med landskapsplanarbetet. På samma sätt som landskapsplanen preciseras i följande planeringsfaser, det vill säga i kommunala general- och detaljplaner samt MKB-processer och tillståndprocesser, preciseras också konsekvensbedömningarna.

Vi betonar att ett motsvarande anmälnings- och samrådsförfarande kommer att genomföras separat också i anslutning till andra plannivåer som hör till Finlands planeringssystem för områdesanvändningen, det vill säga kommunal general- och detaljplanläggning och MKB-processer. I dessa skeden är uppgifterna och utredningarna sannolikt mer detaljerade än på landskapsplanenivå också när det gäller konsekvensbedömningar.

Konsekvensbedömningen finns i planbeskrivningens kapitel 5.1.8 och 7.

Material för internationellt hörande

På Nylands förbund webbplats finns [planmaterialet på finska](#), [planmaterialet på svenska](#) samt [materialet på engelska](#).

I detta skede finns materialet för internationellt hörande på svenska och engelska och omfattar följande material:

- Plankarta
- Planbeteckningar och planbestämmelser

- Planbeskrivning (kapitlen 5.2–5.6, 7.2–7.7 och 8 som inte är nödvändiga med tanke på hörandet har strukits ur den ursprungliga beskrivningen)
- Program för deltagande och bedömning
- Sammanställning av Fortums utredning
- Dessutom omfattar materialet ett följebrev som har översatts till samtliga målländers språk.

Följebrevet har utarbetats på finska och svenska och översatts med artificiell intelligens till engelska och till språken i de stater som omfattas av anmälnings- och samrådsförfarandet. Vi beklagar om de versioner av följebrevet som översatts med artificiell intelligens innehåller små inexaktheter. Vi svarar gärna på eventuella noggrannare frågor om VISION-planen. Frågorna kan skickas direkt till Nylands förbund som utarbetar VISION-planen. Kontaktpersonen för det internationella hörandet är miljöszakunnig Tanja Lamminmäki, tanja.lamminmaki@uudenmaanliitto.fi, och planläggningschef Ilona Mansikka svarar för VISION-planens helhet, ilona.mansikka@uudenmaanliitto.fi.

Högaktningsfullt,
Helsingfors den 3 juni 2026

Mari Siivola
Regionplaneringsdirektör